

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-117

9.2.2021

Lloyds of London (Nordeuropa Forsikring AS)

Næringsliv

Brann – brudd på sikkerhetsforskrift – fremhevet i forsikringsbeviset? – fal. §§ 2-2.

Sikredes kraftstasjon brant som følge av elektrisk fenomen. En måned før brannen ble det lagt ned ny nedgravd kabel og montert nytt måleranlegg for strøm i generatortavle. Det ble innhentet en rekke skaderapporter, som bl.a. pekte på at det ikke var levert dokumentasjon på arbeidet utført måneden før. Selskapet tilbød erstatning for skaden med 50 % avkortning og mente at omfanget av skaden skyldes at anlegget ikke var forskriftsmessig bl.a. fordi det ikke forelå dokumentasjon, at anlegget ikke hadde tilstrekkelig beskyttelse mot kortslutning, og at sikrede ikke kunne legge frem drift og vedlikeholdsrutiner på det elektriske anlegget. Sikrede mente prinsipalt at det ikke var brudd på sikkerhetsforskrift, subsidiært at avkortningen var for høy, samt at sikkerhetsforskriftene ikke var tilstrekkelig fremhevet i forsikringsbeviset. Av forsikringsbeviset frem kom det at "I forsikringsvilkårene finnes sikkerhetsforskrifter. Disse omhandler bl.a. krav til drift og vedlikehold, krav til god driftsmessig stand og krav om å overholde offentlige og leverandørenes forskrifter til bruk av utstyr". Nemnda kom til at selskapet ikke kunne påberope brudd på sikkerhetsforskriftene da disse ikke var tilstrekkelig fremhevet i forsikringsbeviset, eller tilstrekkelig konkrete til at forsikringstakeren kan finne ut nøyaktig hvilke regler som er en del av forsikringsavtalen.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for skade som følge av elektrisk fenomen ved kraftstasjon, og spørsmål om selskapet kan avkorte erstatningen som følge av brudd på sikkerhetsforskrift, jf. fal. § 4-8. Videre om de aktuelle sikkerhetsforskriftene er tilstrekkelig fremhevet i forsikringsbeviset.

Sikrede har Næringsbyggforsikring hvor forsikringsbeviset har følgende omtale av sikkerhetsforskrifter:

SIKKERHETSFORSKRIFTER
SF-001 Sikring mot brann
(...)

Sikkerhetsforskrifter og ansvarsbegrensninger

Til forsikringsdekningene er knyttet sikkerhetsforskrifter og ansvarsbegrensninger hvor noen er beskrevet nedenfor. Enkelte tekster kan være noe forkortet i forhold til vilkårene. Fullstendige sikkerhetsforskrifter er å finne i forsikringsvilkårene. Henvises det til forskrifter gitt av offentlige myndigheter, kan disse skaffes på forespørsel. Overtredelse av sikkerhetsforskrifter eller de øvrige forhold som er beskrevet kan medføre at erstatningen reduseres eller faller helt bort, jf. fal. § 4-8.

De individuelle sikkerhetsforskrifter eller andre spesifiserte forhold noteres i forsikringsbevisets spesifikasjon.

I forsikringsvilkårenes finnes sikkerhetsforskrifter. Disse omhandler bl.a. krav til drift og vedlikehold, krav til god driftsmessig stand og krav om å overholde offentlige og leverandørenes forskrifter til bruk av utstyr.

Sikrede hadde også en kombinert Industriforsikring hvor forsikringsbeviset har følgende klausuler:

SIKKERHETSFORSKRIFTER
SF-001 Sikring mot brann
(...)

Sikkerhetsforskrifter og ansvarsbegrensninger

Til forsikringsdekningene er knyttet sikkerhetsforskrifter og ansvarsbegrensninger hvor noen er beskrevet nedenfor. Enkelte teksten kan være noe forkortet i forhold til vilkårene. Fullstendige sikkerhetsforskrifter er å finne i forsikringsvilkårene. Henvises det til forskrifter gitt av offentlige myndigheter, kan disse skaffes på forespørsel. Overtredelse av sikkerhetsforskrifter eller de øvrige forhold som er beskrevet kan medføre at erstatningen reduseres eller faller helt bort, jf. fal. § 4-8.

De individuelle sikkerhetsforskrifter eller andre spesifiserte forhold noteres i forsikringsbevisets spesifikasjon.

I forsikringsvilkårenes finnes sikkerhetsforskrifter. Disse omhandler bl.a. krav til drift og vedlikehold, krav til god driftsmessig stand og krav om å overholde offentlige og leverandørenes forskrifter til bruk av utstyr.

Sikkerhetsforskrift SF-001 har følgende klausul:

Sikring mot brann

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de sikkerhetsforskriften som er nevnt nedenfor eller andre sikkerhetsforskrifter som er gjort gjeldende for avtalen overholdes til enhver tid og på ethvert tidspunkt

(...)

4. Elektriske anlegg og apparater

Feil og uregelmessigheter ved elektriske anlegg skal straks rettes i samsvar med gjeldende forskrifter. Provisoriske anlegg skal utføres og benyttes i samsvar med forskriftene.

Næringsbyggforsikringen pkt. 4 "Hvilke skader selskapet svarer for og hvilke begrensninger som gjelder" sier:

4.1 Brann

(...)

4.1.3 Hvilke sikkerhetsforskrifter som gjelder

Sikring mot brann

1. Offentlige lover og forskrifter

Bestemmelser gitt i

- lov om brannvern med forskrifter, samt pålegg gitt av offentlig brannmyndighet,
- lov om tilsyn med elektriske anlegg med tilhørende forskrifter samt pålegg gitt av det stedlige el.tilsyn, skal følges

Kraftstasjonen ble bygget i 1920. Eksisterende høyspentlinje som gikk fra kraftverket og inn på nettet til O. Energi ble erstattet med ny nedgravd kabel i mars 2019. Samtidig ble det montert nytt måleranlegg for strøm i generatortavlen. Arbeidet ble utført av firma V.

Sikrede meldte 2.4.19 om brann på kraftstasjonen dagen før. Selskapet etterspurte i e-post 15.4.19 mer dokumentasjon om bl.a. arbeidene utført i mars 2019, og drifts- og vedlikeholdsrutiner på det elektriske anlegget.

Det ble innhentet en rekke rapporter fra ulike fagfolk, bl.a. rapport fra firma P. datert 10.5.19 og rapport fra firma K. Elektro datert 29.5.19.

Partene er uenige om bl.a. skadeårsak, skadeforløp, materialbruk og hvilke regler i forskrift om elektriske forsyningsapparater som kommer til anvendelse.

Selskapet varslet sikrede om mulig avkortning 18.6.19 og mente at omfanget av skaden kunne skyldes at anlegget ikke var forskriftsmessig, samt at anlegget ikke hadde tilstrekkelig beskyttelse mot kortslutning og viste til rapporten fra K. Elektro. Selskapet viste til sikkerhetsforskriftene og antydte at disse kunne være brutt. Selskapet satt frist til 9.7.19 for sikrede til å kommentere om det var forhold som sikrede mente selskapet burde ta hensyn til ved vurderingen.

Sikrede avviste 30.8.19 at det var grunnlag for avkortning og redegjorde for hvorfor sikrede ikke var enig i den tekniske vurderingen selskapet hadde innhentet.

Selskapet oversendte sikredes kommentar til firma K. Elektro 2.9.19. K. Elektro oversendte sin oppdaterte tekniske vurdering til selskapet 9.10.19 hvor det argumenterte ytterligere for sin vurdering av saken.

Selskapet tilbød erstatningsoppgjør til sikrede 25.10.19, men avkortet utbetalingen med 50 %. Selskapet anførte at sikrede hadde brutt sikkerhetsforskriften om brann og viste til firma K. Elektros vurdering av skadeårsak, feil kabeltype, brudd på forskrift om elektriske forsyningsanlegg. Selskapet anførte at det forelå klar uaktsomhet fra sikredes side og informerte om klageadgangen.

Sikrede krever erstatning for skaden og avviser at det foreligger brudd på sikkerhetsforskrifter. Subsidiært anfører sikrede at avkortningen er satt for høyt. Oppgraderingen til jordkabel var under nettselskapets ansvar, og arbeidet var av en begrenset karakter. Det var derfor ikke et krav om å bringe hele stasjonen opp til Forskrift om elektriske forsyningsanlegg fra 2006. Eventuell manglende dokumentasjon har ikke vært årsaken til skaden. På vegne av sikrede er det videre anført at sikkerhetsforskriftene ikke er tilstrekkelig fremhevet i forsikringsbeviset.

Selskapet avviser ytterligere ansvar og anfører at sikkerhetsforskriften er brutt. Anlegget var ikke dokumentert iht. forskrifter, normer og veiledninger. Det må legges til grunn at en gjennomført risikovurdering ville ført til at anlegget ikke ble satt i drift uten montering av det nødvendige sikkerhetsutstyret (vern i nettstasjon). Sikrede har brutt en sentral og viktig sikkerhetsforskrift, ikke ved en enkeltstående glipp, men ved en vedvarende neglisjering av å sette seg inn i forsikringsavtalens sikkerhetsforskrifter.

Det dreier seg ikke om brudd på sikkerhetsforskrift gitt av selskapet, men på lov og forskrift. Det er i forsikringsbeviset vist til at sikrede ved forespørsel kan få opplyst disse ved direkte kontakt med selskapet. Overtredelsene til sikrede faller inn under Lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektriske utstyr med tilhørende forskrift om elektriske forsyningsanlegg. Selskapet avviser at det kreves at nasjonal lov med forskrift skal fremheves på lik linje med en sikkerhetsforskrift gitt av selskapet eller andre. En slik forståelse ville innebære en helt urimelig informasjonsplikt på selskapets vegne og heller ikke være i tråd med lovgivers ønske om at forsikringstaker skal ha en klar oppfatning om hvorledes man skal innrette seg.

Sikrede er en profesjonell aktør innen kraftbransjen med mange ansatte, og bruddet tyder på at man ikke har hatt fokus på sikkerhet verken for egne materielle verdier eller for menneskeliv. Samlet sett medfører dette at sikrede må tåle en ikke ubetydelig avkortning, og selskapet mener avkortningen på 50 % er korrekt.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet kan avkorte i sikredes erstatningsoppgjør som følge av brudd på sikkerhetsforskrift.

Nemnda forstår selskapet slik at det anfører at sikrede har brutt sikkerhetsforskrifter i forsikringsavtalen fordi sikredes oppgradering av kraftanlegget i 2019 ikke var forskriftsmessig etter reglene om brannvern. Nemnda forstår videre rapporten fra E. AS slik at det dreide seg om brudd på regler om beskyttelse mot kortslutning og krav om dokumentasjon.

Etter fal. § 2-2 c annet punktum skal selskapet i forsikringsbeviset "fremheve" hvilke sikkerhetsforskrifter det har fastsatt. Bestemmelsen sier videre at selskapet kan "henvise til

sikkerhetsforskrift gitt av andre, hvis det er rimelig å kreve at forsikringstakeren kjenner til innholdet". NOU 1987:24 s. 56 har følgende omtale av denne henvisningsteknikken:

Når selskapet ønsker å gjøre et slikt regelsett som forsikringstakeren bør kjenne til, til en sikkerhetsforskrift etter avtalen, er det nok med en henvisning. Henvisningen må imidlertid være helt konkret, slik at forsikringstakeren kan finne ut nøyaktig hvilke regler som er gjort til en del av forsikringsavtalen. Det vil ikke være nok å henvist til f.eks. "Sjøfartsdirektoratets forskrifter om sjødyktighet» eller «Offentlige brannforskrifter".

Forsikringsbevisene for sikredes avtaler har følgende klausul:

I forsikringsvilkårenes finnes sikkerhetsforskrifter. Disse omhandler bl.a. krav til drift og vedlikehold, krav til god driftsmessig stand og krav om å overholde offentlige og leverandørenes forskrifter til bruk av utstyr.

Nemnda kan ikke se at en slik omtale er tilstrekkelig til å "fremheve" de aktuelle sikkerhetsforskriftene, og informasjonen er i hvert fall ikke tilstrekkelig konkret til at "forsikringstakeren kan finne ut nøyaktig hvilke regler som er en del av forsikringsavtalen", slik forarbeidene forutsetter. Det er ikke engang angitt hvilke typer offentlige forskrifter det dreier seg om. Nemnda viser også til FinKN 2018-616, som ikke aksepterte en henvisning i beviset f.eks. til:

Offentlige lover og forskrifter. Bestemmelser gitt i lover og forskrifter i medhold av lov, skal til enhver tid overholdes. Eksempelvis: lov om brannvern med tilhørende forskrifter, samt pålegg gitt av offentlig brannmyndighet.

Tilsvarende resultat følger av FinKN 2020-948, 2017-342, 2012-590 og AKN 1833.

Selskapet anfører at en slik fremgangsmåte vil påføre selskapet en helt urimelig informasjonsplikt. Nemnda kan ikke se at det skal være så vanskelig for selskapet å legge inn en referanse til de lover og forskrifter som skal kvalifisere som sikkerhetsforskrifter for avtalen. Sikkerhetsforskrifter er et sterkt virkemiddel på selskapets hånd, og sikrede har et rimelig krav på å vite hvilke regelbrudd som er relevante for å få dekning etter avtalen. Uansett er det lovgiver som har lagt føringer for hvordan informasjonen skal gis, og nemnda kan da ikke se at det er plass til vurderinger av rimelighet i forhold til selskapet.

Etter forarbeidene og praksis er de aktuelle lovreglene ikke tilstrekkelig fremhevet etter fal. § 2-2 annet ledd bokstav c. Det følger videre av fal. § 2-2 tredje ledd at:

Har selskapet forsømt sin plikt til å gi informasjon i samsvar med annet ledd bokstavene a til d, kan det bare påberope seg vedkommende bestemmelse dersom forsikringstakeren eller sikrede likevel var kjent med vilkåret.

Ifølge nemndspraksis er det selskapet som har bevisbyrden for at sikrede kjente til sikkerhetsforskriften, dersom selskapet vil avkorte grunnet brudd på forskriften, se bla. FinKN 2018-204 og FKN 2010-048. Det følger også av FKN 2010-048 at:

Det er i praksis og teori lagt til grunn at selskapet må bevise at sikrede hadde positiv kunnskap om at brudd på sikkerhetsforskriften kan medføre bortfall, dersom avkortning skal kunne finne sted.

Det er ikke fremlagt noe dokumentasjon eller redegjort for at sikrede likevel kjente til sikkerhetsforskriften. Det er ikke tilstrekkelig at sikrede kjente de aktuelle lover og regler; han må vite at disse gjelder som sikkerhetsforskrifter etter avtalen. Nemnda kan derfor ikke se at dette er sannsynliggjort, og selskapet kan da ikke påberope forskriften etter fal. § 2-2 tredje ledd.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Johannes Straume (næringsrepresentant).